

## POSTANOWIENIE

7 sierpnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 7 sierpnia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku P.J.

z udziałem M.G.

o powierzenie władzy rodzicielskiej i o rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka,

na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w Opolu

postanowieniem z 2 czerwca 2026 r., III Nsm 519/21, III Nsm 1621/22, o

przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy sądowi równorzędnemu.**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2026 r. Sąd Rejonowy w Opolu zwrócił się do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44<sup>1</sup> § 1 i 2 k.p.c. o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Wskazał, że postępowanie trwa szósty rok, a brak możliwości merytorycznego rozpoznania sprawy wynika przede wszystkim z ponawianych przez pełnomocnika uczestniczki postępowania wniosków o wyłączenie – sędziów i biegłych – a następnie inicjowania procedury odwoławczej. Zdaniem Sądu Rejonowego, w tych okolicznościach dopiero przeniesienie sprawy do rozpoznania poza obszar właściwości Sądu Rejonowego w Opolu pozbawi znaczenia argumentację o zagrożeniu brakiem bezstronności ze strony któregośkolwiek z sędziów czy też innych osób w Sądzie Rejonowym w Opolu, a następnie Sądzie Okręgowym w Opolu w toku ewentualnego postępowania odwoławczego, rzekomo powiązanych w jakikolwiek sposób z ojcem wnioskodawcy, w związku z pełnieniem przezeń funkcji ławnika w innym wydziale Sądu Rejonowego w Opolu.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Zgodnie z art. 44<sup>1</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W myśl art. 44<sup>1</sup> § 2 k.p.c. o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy.

Przepis ten stanowi wyjątek od ustawowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego powodu powinien być interpretowany ściśle. Inicjatywę w celu przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu można w związku z tym uznać za uzasadnioną wtedy, gdy pozostawienie sprawy w gestii sądu właściwego z ustawy jednoznacznie sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, którego rdzeń sprowadza się do konieczności zapewnienia rozpoznania sprawy w sposób bezstronny, w sprawiedliwym i rzetelnym postępowaniu, którego celem jest wydanie merytorycznie prawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2020 r., IV CO 44/20).

Przytoczone przez Sąd Rejonowy okoliczności dotyczące składanych przez uczestniczkę postępowania wniosków o wyłączenia sędziów i biegłych nie stwarzały podstaw do przyjęcia, że dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, wymaga *in casu* rozpoznania sprawy przez innych sąd równorzędny. Przeciwdziałaniu obstrukcyjnym zachowaniom stron (uczestników) postępowania służą inne, właściwe, mechanizmy procesowe; przekazywanie w obliczu tego rodzaju zachowań sprawy innemu sądowi nie służyłoby autorytetowi wymiaru sprawiedliwości, lecz mogłoby go osłabiać, wywołując wrażenie zwątpienia we własne kompetencje i w dłuższej perspektywie wywoływać skutek odwrotny od zamierzonego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2020 r., IV CO 206/20 i z dnia 17 czerwca 2025 r., III PUO 4/25).

Argumentem na rzecz odejścia od ustawowych reguł właściwości nie może być także okoliczność, że żądanie wyłączenia złożone przez referenta sprawy zostało prawomocnie oddalone. Instrument określony w art. 44<sup>1</sup> k.p.c. nie służy bowiem zastępowaniu instytucji wyłączenia sędziego ani pośredniemu podważaniu skutków rozstrzygnięć podjętych w postępowaniu w przedmiocie wyłączenia sędziego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20, z dnia 22 lutego 2024 r., III CO 166/24 i z dnia 29 stycznia 2026 r., III CO 5/26).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, uznawszy za stosowne związane wskazanie motywów tego rozstrzygnięcia (art. 357 § 5 k.p.c.).

(K.G.)

[SOP]